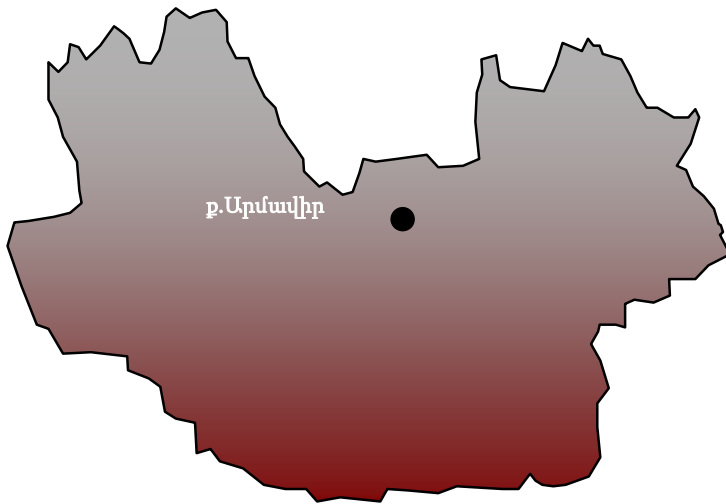

**ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ ՊԱՏՄԱ-ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ
ԵՎ ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ**

Մարզկենտրոնը՝
ք.Արմավիր

Տարածաշրջանները՝

Արմավիր,
Էջմիածին,
Բաղրամյան

Քաղաքները՝

Վաղարշապատ,
Արմավիր,
Մեծամոր

Տարածքը	1242 քառ. կմ
ՀՀ տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը	4.2 %
Քաղաքային համայնքներ	3
Գյուղական համայնքներ	94
Քաղաքներ	3
Գյուղեր	95
Բնակչության թվաքանակը 2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	285.8 հազ. մարդ
<i>այդ թվում՝</i>	
քաղաքային	102.0 հազ. մարդ
գյուղական	183.8 հազ. մարդ
ՀՀ բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը, 2010թ.	8.8 %
Քաղաքային բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը	35.7 %
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր	79049 հա
այդ թվում՝ վարելահողեր	39399 հա

ՀՀ Արմավիրի մարզը գտնվում է հանրապետության արևմտյան հատվածում:

Մարզը հյուսիսից սահմանակից է ՀՀ Արագածոտնի մարզին, արևելքից՝ մայրաքաղաքին, հարավ-արևելքից՝ ՀՀ Արարատի մարզին և արևմուտքից՝ պետական սահմանով, սահմանակից է Թուրքիային:

Մարզի տարածքով են անցնում հանրապետական նշանակություն ունեցող ավտոխճուղիներ՝ Երևան–Արմավիր, Երևան–Քարակերտ և Երևան–Գյումրի, ինչպես նաև Երևան–Թբիլիսի երկաթուղին:

ՀՀ Արմավիրի մարզը հանրապետությունում առանձնանում է իր զարգացած գյուղատնտեսությամբ և արդյունաբերությամբ: Մարզի աշխարհագրական դիրքը և բնակլիմայական պայմանները նպաստավոր են, ինչպես բուսաբուծության (բազմամյա տնկարկներ, բանջարեղեն), այնպես էլ անասնաբուծության զարգացման համար:

Անասնաբուծության բնագավառում հիմնականում զարգացած է խոշոր և մանր եղջերավոր անասնաբուծությունը, խոզաբուծությունը և թռչնաբուծությունը, իսկ բուսաբուծության մեջ՝ պտղաբուծությունը, խաղողագործությունը, բանջարաբուծությունը և բոստանաբուծությունը: Հիմնականում մշակվում են հացահատիկա-ընդեղենային և բանջարաբոստանային մշակաբույսեր:

Արդյունաբերությունը մասնագիտացած է էլեկտրաէներգիայի, սննդամթերքի, ըմպելիքի, ակոհոլային խմիչքի արտադրության ու շինանյութերի հանքավայրերի շահագործման ուղղություններում:

Բեռնաուղևորափոխադրումները մարզում իրականացվում են ավտոմոբիլային տրանսպորտով:

2010թ.-ին **մարզի տնտեսության** հիմնական հատվածների տեսակարար կշիռները ՀՀ համապատասխան ճյուղերի ընդհանուր ծավալում կազմել են.

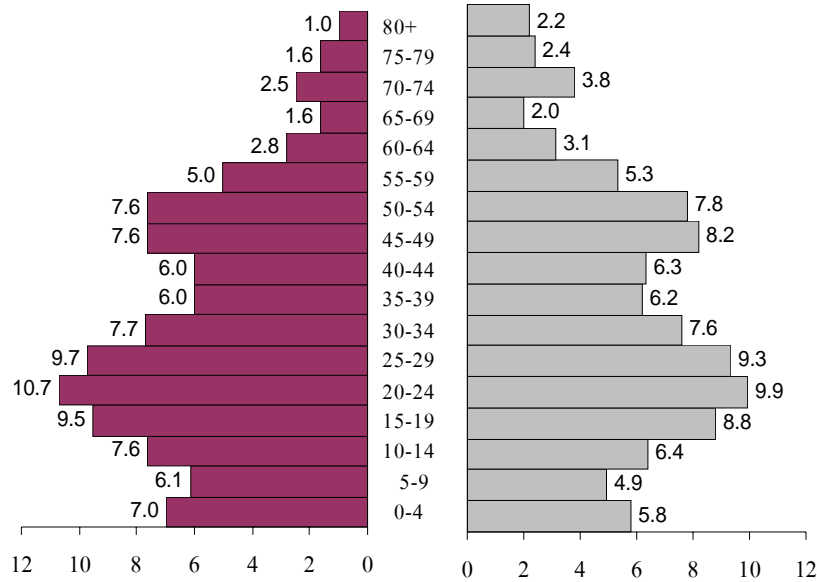
- արդյունաբերություն՝ 4.5%,
- գյուղատնտեսություն՝ 16.5%,
- շինարարություն՝ 2.5%,
- մանրածախ առևտուր՝ 2.6%,
- ծառայություններ՝ 1.7%:

Արմավիր քաղաքը (2010թ. տարեվերջին՝ 33.9 հազ. բնակիչ) գտնվում է Երևան քաղաքից 44 կմ դեպի հյուսիս-արևմուտք:

Մեծամոր քաղաքը (2010թ. տարեվերջին՝ 10.5 հազ. բնակիչ) քաղաքը (Երևանից 38 կմ հեռավորությամբ) նշանավոր է ՀՀ ատոմակայանով, որը զբաղեցնում է 300 հա տարածք, իր մեծությամբ և հզորությամբ միակն է Հարավային Կովկասում:

Վաղարշապատ քաղաքը (2010թ. տարեվերջին՝ 57.6 հազ. բնակիչ) գտնվում է Երևանից 20 կմ հեռավորության վրա: Մեծությամբ և նշանակությամբ մարզում այն առաջին քաղաքն է:

**ՄՇՏԱԿԱՆ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆՆ ԸՍՏ ՏԱՐԻՔԱՅԻՆ ԽՄԲԵՐԻ,
2011թթ. հունվարի 1-ի դրությամբ**

ՄԱՆՐԱԾԱԽ ԱՌԵՎՏՐԻ ՕԲՅԵԿՏՆԵՐ

	Քանակը				
	2006	2007	2008	2009	2010
Մանրածախ առևտրի օբյեկտներ, ընդամենը	495	376	592	610	649
<i>այդ թվում՝</i>					
խանութներ	85	80	106	141	190
կրպակներ	358	243	433	416	405
գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկաներ	2	2	2	2	2
սպառողական ապրանքների շուկաներ	3	3	3	3	4
առևտրի այլ օբյեկտներ	47	48	48	48	48

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

	Քանակը				
	2006	2007	2008	2009	2010
Պետական նախադպրոցական	49	53	52	57	56
Պետական հանրակրթական	123	123	124	120	121
Ոչ պետական հանրակրթական	1	1	1	1	2
Երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի դպրոցներ, մանկապատանեկան ստեղծագործական կենտրոններ	13	14	11	15	10
Պետական նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) ուսումնական	1	1	1	1	1
Պետական միջին մասնագիտական ուսումնական	5	5	5	5	5
Ոչ պետական միջին մասնագիտական ուսումնական	1	-	-	-	-
Ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական	2	2	3	3	2

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐ

Համայնքի անվանումը	Բնակավայրի անվանումը	Մշտական բնակչության թվաքանակը	
		2010թ. հունվարի 1-ի դրությամբ*, մարդ	2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ*, մարդ
Արմավիր	ք. Արմավիր	33758	33888
Մեծամոր	ք. Մեծամոր	10411	10535
Վաղարշապատ	ք. Վաղարշապատ	57465	57622

ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐ

	Համայնքի անվանումը	Բնակավայրի անվանումը	Մշտական բնակչության թվաքանակը**	
			2010թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ	2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ
1	Ալաշկերտ		1897	1930
2	Ակնալիճ		3160	3196
3	Ակնաշեն		1690	1712
4	Աղավնատուն		3485	3497
5	Ամասիա		1162	1173
6	Ամբերդ		1805	1795
7	Այգեկ		1668	1673
8	Այգեշատ (Արմավիրի տարածաշրջան)		2069	2081
9	Այգեշատ (Էջմիածնի տարածաշրջան)		1859	2010
10	Ապագա		1935	1943
11	Այգեվան		1642	1649
12	Առատաշեն		3019	3041
13	Արագած		3269	3309
14	Արագափ		1844	1857

* Այստեղ և հետայսու՝ ՀՀ Արմավիրի մարզի քաղաքային համայնքների բնակչության թվաքանակը ներկայացվել է ընթացիկ հաշվառմամբ:

** Այստեղ և հետայսու՝ ՀՀ Արմավիրի մարզի գյուղական համայնքների այս տվյալների սկզբնաղբյուրը՝ գյուղական համայնքների կողմից տարեկան կտրվածքով ներկայացվող <<Գյուղական բնակչության սեռատարիքային կազմը>> պետական վիճակագրական հաշվետվություններն են: Այդ սկզբնաղբյուրներով ՀՀ 866 գյուղական համայնքների մշտական բնակչության թվաքանակների հանրագումարը՝ ամբողջությամբ ըստ մարզերի ունի որոշակի շեղում բնակչության ընթացիկ հաշվառման համանուն տվյալներից, որոնք խարսխված են ՀՀ արդարադատության նախարարության և ՀՀ կառավարությանն առնչվող ՀՀ ռստիկանության վարչական ռեգիստրների տվյալների վրա (շեղումը՝ 01.01.2011թ. -ի դրությամբ ՀՀ մասշտաբով՝ կազմել է +5.1%): Շեղումը հիմնականում պայմանավորված է գյուղական համայնքների միջև խնդրո առարկա տեղեկատվության փոխանակման, համադրման և անվանական տվյալների մակարդակով ստուգաճշտման համակարգի բացակայությամբ:

	Համայնքի անվանումը	Բնակավայրի անվանումը	Մշտական բնակչության թվաքանակը՝	
			2010թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ	2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ
15	Արաքս (Արմավիրի տարածաշրջան)		1875	1955
16	Արաքս(Էջմիածնի տարածաշրջան)		1864	1885
17	Արգավանդ		2498	2500
18	Արզինա		540	539
19	Արմավիր		3567	3565
20	Արշալույս		4251	4099
21	Արտամետ		180	164
22	Արտաշար		1354	1359
23	Արտիմետ		2146	2152
24	Արևադաշտ		370	388
25	Արևաշատ		2094	2135
26	Արևիկ		2768	2872
27	Բագարան		648	655
28	Բաղրամյան (Բաղրամյանի տարածաշրջան)		1118	1106
29	Բաղրամյան (Էջմիածնի տարածաշրջան)		3068	3070
30	Բամբակաշատ		3201	3280
31	Բերքաշատ		553	578
32	Գայ		3484	3506
33	Գեղակերտ		3186	3291
34	Գետաշեն		2589	2510
35	Գրիբոյեդով		2012	1981
36	Դալարիկ		4175	4195
37	Դաշտ		992	1011
38	Դոդս		1502	1507
39	Եղեգնուտ		2122	2129
40	Երասխահուն		2127	2132
41	Երվանդաշատ		809	724
42	Զարթոնք		2443	2458
43	Լենուղի		1676	1639
44	Լեռնագոգ		2220	2250
45	Լեռնամերձ		478	498

	Համայնքի անվանումը	Բնակավայրի անվանումը	Մշտական բնակչության թվաքանակը՝	
			2010թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ	2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ
46	Լուկաշին		2521	2541
47	Լուսազյուղ		1181	1196
48	Խանջյան		2114	2107
49	Խորոնք		2889	2912
50	Ծաղկալանջ		1607	1635
51	Ծաղկունք		1373	1464
52	Ծիածան		1307	1310
53	Կողբավան		101	116
54	Հայթաղ		3141	3158
55	Հայկաշեն		1458	1501
56	Հայկավան		1399	1413
57	Հացիկ		2900	2904
58	Հովտամեջ		1401	1403
59	Հուշակերտ		1031	1051
60	Մայիսյան		1996	1977
61	Սարգարա		1485	1487
62	Մեծամոր		1403	1423
63	Մերձավան		3390	3435
64	Սյասնիկյան		4510	4574
65	Սրգաշատ		6393	6414
66	Սրգաստան		1608	1644
67	Մուսալեռ		2703	2717
68	Նալբանդյան		5324	5027
69	Նոր Արմավիր		2145	2151
70	Նոր Արտագես		1865	1748
71	Նորակերտ		3237	3236
72	Նորապատ		2538	2518
73	Նորավան		1334	1316
74	Նոր Կեսարիա		1542	1600
75	Շահումյան		1719	1784
76	Շահումյանի թռչնաֆաբրիկա		1222	1227
77	Շենավան		1814	1894
78	Շենիկ		1067	1063
79	Ոսկեհատ		3431	3436

	Համայնքի անվանումը	Բնակավայրի անվանումը	Մշտական բնակչության թվաքանակը՝	
			2010թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ	2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ
80	Պտղունք		1895	1920
81	Ջանֆիդա		3337	3361
82	Ջրաշեն		855	852
83	Ջրառատ		3170	3184
84	Ջրարբի		1702	1726
85	Սարդարապատ		6300	6308
86	Վանանդ		1004	1050
87	Վարդանաշեն		857	1325
88	Տավոորիկ		192	363
89	Տանձուտ		2025	2024
90	Տարոնիկ		2162	2242
91	Փարաքար	•Փարաքար •Թաիրով	9297	9396
92	Փշատավան		2870	2724
93	Քարակերտ		4538	4556
94	Ֆերիկ		408	418

**ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ 10 000 ԲՆԱԿԻՉ ՈՒՆԵՑՈՂ
ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՄԻ ՇԱՐՔ ԲՆՈՒԹԱԳՐԻՉՆԵՐ, 2010թ.**

	Ընդամենը	նրանցից՝	
		կանայք ¹	տղամարդիկ ¹
Բնակչությունը, մարդ	10000	5062	4938
Ծնվածներ, մարդ	142	64	78
Մահացածներ, մարդ	80	40	40
Ամուսնություններ	61	X	X
Ամուսնալուծություններ	6	X	X
Մեկ բնակչի ապահովվածությունն ընդհանուր բնակավայրերում, քառ.մ	37.7	X	X
Կրթության ոլորտ. հաճախումը կրթօջախներ, մարդ			
նախադպրոցական	155	76	79
հանրակրթական	1240	583	657
Երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի դպրոցներ, մանկապատանեկան ստեղծագործական կենտրոններ	60	42	18
նախնական մասնագիտական (արհեստագործական)	4	0.0	4
միջին մասնագիտական	65	37	28
բարձրագույն մասնագիտական	14	4	10
Առողջապահության ոլորտ՝			
հաճախել են պոլիկլինիկա տարվա ընթացքում (հաճախումների քանակը)	30005	...	...
Մարզիկներ, մարդ	25	3	22
Զբաղվածներ, մարդ	4240	...	...
նրանցից՝ գիտական հիմնարկներում	4	2	2
նրանցից՝ գիտության դոկտոր	0.0	0.0	0.0
գիտության թեկնածուներ	2	1	1
ուսուցիչներ	135	115	20
բժիշկներ	14	...	...
միջին բուժանձնակազմ	40	...	...
Գործազուրկներ /պաշտոնապես գրանցված, մարդ	111	74	37
Սոցիալական ապահովության ոլորտ			
ընդամենը կենսաթոշակառուներ, տարեվերջի դրությամբ, մարդ	1358	...	...
աղքատության ընտանեկան նպաստ և միանվագ դրամական օգնություն ստացող ընտանիքներ	195	X	X
Հաճախումների քանակը տարվա ընթացքում			
գրադարան	30739	...	...
թատրոն	-	-	-
համերգ	-	-	-
թանգարան	939	...	...
Իրավական ոլորտ			
հանցագործության դեպքերի քանակը, տարվա ընթացքում	32	X	X
այդ թվում՝ ոչ մեծ ծանրության	11	X	X
միջին ծանրության	11	X	X
ծանր	9	X	X
առանձնապես ծանր	1	X	X

¹ Ցուցանիշները հաշվարկային են: